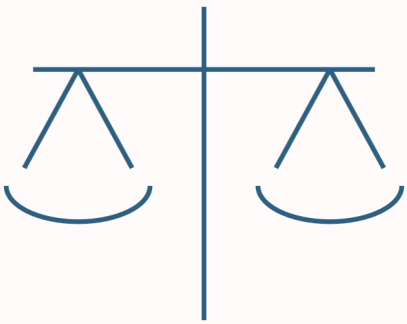
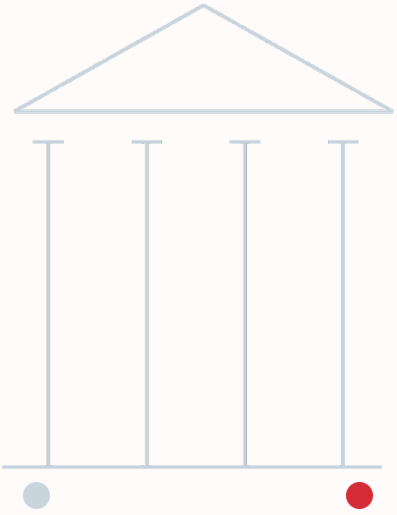
КОЙ КОЙ Е?

ВСС 2026 / СЛЕДОВАТЕЛСКА КВОТА

2 НОМИНИРАНИ

1 МЕСТА

20 години БиПИ
БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

КОНТЕКСТ

ВСС с изтекъл мандат и нов опит за обновяване

Мандатът на действащия Висш съдебен съвет изтече на 3 октомври 2022 г. Процедура за избор беше проведена, но нов ВСС не беше конституиран заради невъзможност на депутатите да запълнят 11-те места от парламентарната квота. Така членовете на ВСС, назначени през 2017 г., продължиха да изпълняват функциите си с изтекъл мандат до започване и приключване на нова процедура.

През последните четири години Народното събрание не инициира нова процедура. Това превърна обновяването на висшия кадрови орган в съдебната система в институционален проблем и постави редица въпроси от това доколко решенията на ВСС в изтекъл мандат са законосъобразни и как могат да се преодолеят подобни процедурни пречки в бъдеще.

През 2022 г. прокурорите, съдиите и следователите попълниха т.нар. професионална квота чрез провеждане на пряко гласуване. Тогава се явяват трима кандидати от страна на следствието – Бойко Атанасов, Наталия Василева и Петко Петков, който печели още на първи тур. Петко Петков и Бойко Атанасов са кандидати и в настоящата процедура от 2026 г.

Етап	Срок / дата
Обнародване на измененията в ЗСВ	1 юли 2026 г.
ВСС приема правилата и план-графика	9 юли 2026 г.
Краен срок за номинации	20 септември 2026 г.
Представяне на автобиографии, концепции останалите документи	до 7 октомври 2026 г.
Произнасяне по допустимостта	най-късно до 14 октомври 2026 г.
Въпроси и становища Изслушване на кандидатите	17 октомври 2026 г. 14 ноември 2026 г.
Гласуване	21 ноември 2026 г./22 ноември за нов избор

За избора на следователите са направени две номинации, от които трябва да бъде избран един представител в състава прокурорската колегия на ВСС. Двамата кандидати са допуснати да участват и са представили всички необходими документи.

Към 11 ноември 2026 г., когато е изготвен настоящия анализ, прокурорите и съдиите вече са избрали своите представители в Съвета. Предстои провеждане на избора на следователите, като първото ОС е на 14 ноември, когато ще бъдат изслушани кандидатите, а на 21 ноември ще се проведе самото гласуване.

В избирателните списъци са включени 453 следователи, имащи право на глас. Гласуването ще се проведе пряко, тайно и с хартиена бюлетина. В страната са отворени избирателни секции в пет областни града - София, Пловдив, Велико Търново, Варна и Бургас. Отварянето на секции по места и гласуването изцяло с хартиени бюлетини е съществена разлика с процедурата от 2022 г., когато е предвидена възможност за електронно дистанционно гласуване.

ПРОФИЛИ НА КАНДИДАТИТЕ

Кой кой е?

Петко Стефанов Петков – Национална следствена служба (НСлС)

Петков е предложен от 74 следователи от Националната следствена служба, военно-окръжни прокуратури и окръжни прокуратури. Понастоящем е следовател в специализиран отдел втори „Криминален“ на НСлС.

Петков завършва специалност „Охрана на обществения ред и борба срещу престъпността“ във Висшия институт на МВР през 1994 г., а през 1996 г. придобива юридическа правоспособност. Професионалният му път започва през 1993 г. в Районната следствена служба в Елин Пелин, където последователно заема длъжностите оперативен работник, помощник-следовател и следовател. В края на 1996 г. става заместник-ръководител, а впоследствие и изпълняващ функциите на ръководител на Районната следствена служба в Костинброд. През 1998 г. постъпва в Столичната следствена служба, а между 2002 и 2005 г. ръководи Окръжната следствена служба в Благоевград. От 2005 г. до 2010 г. е директор на столичното следствие, след което става заместник-директор на НСлС. От 2014 г. работи като следовател в службата. Според представените данни Петков има 31 години юридически стаж.

Участвал е в обучения в България и чужбина в областта на разследването на престъпления с висока обществена опасност, взривове и тероризъм, включително като лектор. Съавтор е на методики за разследване на произшествия в железопътния транспорт, взривове, тероризъм и финансиране на тероризъм, както и на наръчник за разследване на престъпления с висока обществена опасност. През 2016 г. е награден с почетен знак на Съюза на юристите в България. Награждаван е със служебни благодарности и грамоти за висок професионализъм от главните прокурори Сотир Цацаров и Иван Гешев, както и от Борис Велчев и Борислав Сарафов във връзка с изпълнението на проекти.

Петков е бил и председател на Камарата на следователите в периода 2014–2023 г. Именно в това си качество през 2019 г. публично подкрепя кандидатурата на Иван Гешев за главен прокурор, като заявява, че отговаря на предварително формулираните от организацията изисквания към бъдещия ръководител на прокуратурата.

Според справка на Инспектората към ВСС от 23 септември 2026 г. срещу Петков не са постъпвали основателни жалби и сигнали. В документа е посочен сигнал от 2019 г., по който е образувано производство. То е приключило със становище за прекратяване от 29 март 2022 г., тъй като сигналът е бил анонимен.

Като основни мотиви за участие в процедурата през 2026 г. Петков посочва необходимостта от отстояване на ключови приоритети за следствените органи, сред които по-добра кадрова обезпеченост, предвидимост и яснота на конкурсните процедури и модернизация на материално-техническата база. В концепцията си се застъпва за запазване на прокуратурата и следствието в рамките на съдебната власт и разширяване на компетентността на следователите. Сред конкретните му предложения е обсъждането на възможност за повишаване и преместване на магистрати и по предложение на административните ръководители, въз основа на атестации и становища на общите събрания на горестоящите органи. Поставен е акцент върху използването на изкуствен интелект при разследванията, при запазване на водещата роля на следователя.

ПРОФИЛИ НА КАНДИДАТИТЕ

Петков участва и в процедурата за избор на членове на ВСС през 2022 г., когато е избран още на първи тур с 265 гласа от общо 347 гласували следователи. Той обаче не встъпва в длъжност, тъй като Народното събрание не попълва парламентарната квота и нов състав на Съвета не се конституира. Сред останалите двама кандидати е Бойко Атанасов, който участва и в настоящия избор. В концепцията си тогава Петков поставя сходни приоритети, включително равнопоставеността на следователите, промени в конкурсните и атестационните процедури и по-ефективно разпределение на ресурсите според натовареността.

Кандидатурата на Петков за член на ВСС през 2026 г. получава подкрепата на Съюза на юристите в България и фондация „Рисърч & Трейнинг Пойнт“, които го подкрепят и при предходната процедура от 2022 г.

Източници: ВСС: номинация 2026 · ВСС: автобиография и документи · ВСС: избор 2022 г. · ВСС: Справка на ИВСС, 2026 г. · ВКС: Решение № 1 от 21.07.2022 г. · ПРБ: Становище в подкрепа на номинацията на Иван Гешев за главен прокурор, 2019 г. ·

В медиите: Интервю с Петко Петков, председател на Камарата на следователите, пред „Труд“, 2019 г. · БНТ: Петко Петков е първият избран член на Прокурорската колегия на следващия ВСС, 2022 г. · БТА: Бившият заместник-директор на националното следствие Петко Петков е номиниран за член на Висшия съдебен съвет от квотата на следователите, 2026 г.

Бойко Йорданов Атанасов – Софийска градска прокуратура (СГП)

Бойко Атанасов сам издига кандидатурата си за член на ВСС от квотата на следователите. Понастоящем е следовател в Следствения отдел на Софийската градска прокуратура (СГП).

Завършва право в Югозападния университет „Неофит Рилски“. Кариерата си започва през 1997 г. в Столичната следствена служба, а от 2009 г. работи в Следствения отдел на СГП. През 2023 г. е командирован за три месеца в Националната следствена служба по предложение на тогавашния ѝ директор Борислав Сарафов. Автор е на публикации в областта на наказателното правораздаване, организираната престъпност и корупцията. През 2005 г. е отличен с приза „Магистрат на годината“. При атестирането му през 2008, 2013, 2018 и 2026 г. получава комплексна оценка „много добра“.

Според справка на Инспектората към ВСС от септември 2026 г. срещу него не са постъпвали основателни жалби и сигнали. Посочени са две преписки по сигнали от 2017 и 2020 г., които са прекратени поради недопустимост.

Като основен мотив за кандидатурата си през 2026 г. Атанасов посочва досегашната си дейност като независим магистрат и необходимостта от укрепване на независимостта на съдебната власт.

ПРОФИЛИ НА КАНДИДАТИТЕ

В концепцията си се застъпва за ревизия на дейността на настоящия ВСС, противодействие на политическото влияние и зависимостите при кадровите назначения, както и за нови конкурсни правила. Сред предложенията му е кандидатите за ВСС да декларират евентуални предварително поети ангажименти към лицата, които ги номинират.

Атанасов участва в избора за ВСС и през 2022 г., когато получава 24 гласа срещу 265 за избрания Петко Петков. Атанасов оспорва избора заради използването на електронно дистанционно гласуване, като жалбата му е отхвърлена с решение от 21 юли 2022 г. В концепцията си тогава отстоява сходни приоритети, включително ревизия на предходните два състава на ВСС, промени в конкурсните процедури и противодействие на зависимостите в съдебната система.

Атанасов е известен с публичните си критики към ръководството на прокуратурата. През 2016 г. заявява, че в СГП действа т.нар. „шпицкоманда“ – група следователи, които работят по разследвания срещу представители на властта и се използват за оказване на натиск под контрола на тогавашния главен прокурор Сотир Цацаров. Твърденията му стават повод за проверка на ВСС, приключила през юли 2016 г. с доклад, според който не са установени нарушения. При обсъждането на доклада са изразени възражения относно пълнотата и мотивировката на проверката.

През 2017 г., след критики на Атанасов към работата на Иван Гешев, етичната комисия към Апелативната прокуратура – София констатира нарушение на етичните правила по сигнал на Иван Гешев от 2017 г. Въпреки това, през юни 2018 г. етичната комисия при СГП дава положително становище за нравствените качества на Атанасов във връзка с кандидатурата му за ръководител на Апелативната специализирана прокуратура.

В периода 2018–2022 г. срещу Атанасов са водени няколко дисциплинарни производства. През 2018 г. тогавашният градски прокурор Емилия Русинова му налага наказание „забележка“. Други две наказания, свързани с намаляване на трудовото му възнаграждение през 2019 и 2022 г., впоследствие са отменени от съда. Производствата следват публичните му критики към прокуратурата.

През 2016 г. Националното бюро за контрол на СРС установява, че през 2011 г. Атанасов е бил обект на неправомерно използвани СРС и подслушване по искане на ГДБОП. Атанасов завежда дело срещу МВР, което печели и с решение на Софийски градски съд му е присъдено обезщетение от 4000 лева.

Атанасов е участвал многократно за ръководни длъжности в прокуратурата, включително за градски прокурор на СГП през 2014, 2016 и 2026 г. При последните две процедури се състезава с Емилия Русинова, която е избрана и в двата случая. Атанасов обжалва избора ѝ през 2026 г., но жалбата му е отхвърлена от ВАС. Участвал е и в процедури за европейски прокурор, европейски делегиран прокурор и командирован национален експерт в OLAF.

През 2021 г. прави опит да се кандидатира като независим депутат с подкрепата на гражданско движение „БОЕЦ“, но регистрацията му е заличена заради недостатъчен брой валидни подписи. През 2022 г. приема номинация от партия „Възраждане“ за председател на КПКОНПИ, което предизвиква публично разграничаване от страна на „БОЕЦ“.

ПРОФИЛИ НА КАНДИДАТИТЕ

Източници: ВСС: номинация 2026 · ВСС: автобиография и документи · ВСС: избор 2022 г. · ВСС: Справка на ИВСС, 2026 г. · Процедура СГП, 2026 г. · Кадрова справка, атестации · ВСС: Изслушване в Етична комисия, 2016 г. · Протокол от приемане на доклад на ПК, 2016 г.

ВАС: Решение № 1 от 21.07.2022 г. · **ЦИК: Решение - избори за НС, 2021 г.** · **Н**оминация КПКОНПИ, 2022 г. · Бойко Атанасов ще бъде обезщетен за незаконно подслушване от МВР · Отмяна на дисциплинарно наказание, 2022 г. · Отмяна на дисциплинарно наказание, 2023 г.

В медиите: Интервю за Биволъ, 2016 г. · Интервю за Фрогнюз, 2018 г. · ВАС отхвърли жалбата срещу избора на Русинова за градски прокурор на София, 2026 г.

АНАЛИЗ

Как изглежда състезанието сред следователите през 2026 г.

Двамата кандидати Петко Петков и Бойко Атанасов са добре познати в публичното пространство и вече са се съревновавали през 2022 г. за единственото място във ВСС от квотата на следователите. Тогава Петков е избран още на първия тур, но така и не встъпва в длъжност заради невъзможността Народното събрание да излъчи кандидати за парламентарната квота с необходимото мнозинство.

Четири години по-късно изборът се провежда в значително променена институционална среда. Специализираните съдилища и прокуратури са закрити, Иван Гешев е освободен от поста главен прокурор, а ръководството на държавното обвинение последователно преминава в ръцете на Борислав Сарафов, Ваня Стефанова и Магдалена Лазарова като временно изпълняващи функциите. През този период се предприемат и опити за реформи в съдебната власт, включително разделяне на ВСС на два самостоятелни съвета - мярка, която е обявена за противоконституционна през 2024 г.

В концепциите си за 2026 г. двамата запазват основните си приоритети от предходната процедура, но предлагат различни подходи към дейността на ВСС. Петков поставя акцент върху кадровото обезпечаване, кариерното развитие и разширяването на компетентността на следователите, докато Атанасов настоява за ревизия на кадровите решения, промени в конкурсните правила и противодействие на зависимостите в съдебната власт.

Приликата между настоящия избор и този от 2022 г. е начина, по който са направени номинациите на кандидатите. През 2022 г. кандидатурата на Петков е подкрепена от следователи в националното следствие, СГП, окръжни следствени отдели в страната, както и от вече закритата специализирана прокуратура. Допълнително е подкрепен и от Окръжните следствени отдели в Окръжните прокуратури в Стара Загора и Шумен. През 2026 г. запазва ядрото от следователи в националното следствие, като към предложението се включват следователи от военно-окръжни прокуратури и окръжни прокуратури, сред които Пловдив, Бургас, Варна, Велико Търново, Кюстендил и Перник. Бойко Атанасов, от друга страна, сам издига кандидатурата си и в двете процедури.

Основните разлики в процедурата през 2026 г. са провеждането на избора при нови законодателни правила за попълване на състава на ВСС и съкратените срокове. Също така, магистратите ще могат да упражнят правото си на глас само с хартиени бюлетини, докато през 2022 г. е било предвидено и електронно дистанционно гласуване.

Конституирането на следващия състав на ВСС продължава да зависи и от избора на членовете от парламентарната квота. Макар новите правила да предвиждат започване на нова процедура в двуседмичен срок, ако Народното събрание не успее да попълни всички места, за избирането на всеки член на Съвета остава необходимо мнозинство от две трети или 160 от народните представители.

Източници: ВСС: официална страница на процедурата · ВСС: номинации за квотата на следователите